

201054 - (Ölmeden önce) bir câmi yapımına ortak olmak için malından bir miktar para verilmesini vasiyet eden kimsenin vasisi (velisi), muhtaç oldukları için bu parayı fakirlere verebilir mi?

Soru

Ninem, (ölmeden önce) bir câmi yapımına katkıda bulunmak için bir miktar para verilmesini vasiyet etti. Fakat Suriye'nin karşı karşıya kaldığı ekonomik şartlar ve pek çok muhtaç âilelerin olması gereği, vasiyette belirlenen paranın, câmi yapımına katkıda bulunma yerine muhtaç âilelere dağıtılması câiz midir?

Detaylı cevap

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Câmilerin yapımı, imar edilmesi ve namaz kılanlara hazır hâle getirilmesi, Allah Teâlâ'nın, karşılığında büyük sevaplar vâdettiği en fazîletli amellerdendir. Bu amel, sevâp ve ecri, insanın vefâtından sonra bile devam eden sadaka-i câriyedendir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ [سورة التوبة الآية: 18]

"Allah'ın mescitlerini, ancak Allah'a ve âhiret gününe îmân eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imâr eder.İşte doğru yolu bulmaları umulanlar

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

bunlardır."[\[1\]](#)

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- de bu konuda şöyle buyurmuştur:

[مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ مِثْلَهُ فِي الْجَنَّةِ. [رواه البخاري ومسلم]

"Kim, (Allah rızâsı için) bir mescit yaparsa, Allah da ona (cennette) onun benzerini (onun gibi bir köşk) yapar."[\[2\]](#)

Bu konuda daha fazla bilgi için (146564) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

İkincisi:

Aslolan; vakfedenin (vâkıfın) şartının yerine getirilmesinin gerekli oluşudur.

Nitekim bu konuda âlimler sözbirliği (icmâ) etmişlerdir.

Musa el-Hacâvî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Vakfedenin (vâkıfın) şartını yerine getirmez gerekir."[\[3\]](#)

Değerli âlim Muhammed el-Muhtar eş-Şenkî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Vakfın nezâretini üstlenen kimsenin (nâzırın), vakfedenin (vâkıfın) şart koştuğu şartın gereğince çalışması gerekir.

Vakfeden birtakım şartlar koşarsa veya vakfiyesi için birtakım emâreler ve alametler koyarsa, bu şartları yerine getirmek gerekir. İslâm âlimlerinin bu konuda sözbirliği (icmâ) etmesi sebebiyle bu şartların dışına çıkmak ve bu şartlarla oynamak câiz değildir. Zirâ Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun-, Hayber'deki arazisi için vakfiyesi hakkındaki vasiyetini yazarken vakfın nezâreti (nâzırlığı) için mü'minlerin annesi Hafza'yı -Allah ondan râzı olsun-, ondan sonra da zürriyetinden en olgun ve en âdil olanını tayin etmiştir. Vakfın tasarrufu hakkında birtakım şart koymuş ve bu şartlar

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

gereğince hareket edilmesini şart koşmuştur.İslâm imamları ve müslüman kadılar (hâkimler) de vakfedenin şartlarına göre hareket edilmesi gerektiği,bu şartların geçersiz kılınmasının veya değiştirilmesinin veyahut da tahrif edilmesinin câiz olmadığı şeklinde uygulanmaya devam edilegelmiştir. Bunun içindir ki yazar, ona aykırı davranmanın günah olduğuna delâlet eden "gerekir" lafzını kullanmıştır. Dolayısıyla bu şartlarda herhangi bir tasarrufta bulunmak câiz değildir. Ancak kadı (hâkim) istisnâî durumlarda bir hüküm vermesi bunun dışındadır. Bunun açıklaması da ileride gelecektir. Asıl yönünden bakmak gerekirse, bu şartlar gereğince hareket etmek ve bu şartları yerine getirmek gerekir. Şartlar ise, asıl yönünden birtakım farklılıklar arz eder. Bir araziyi veya başka bir şeyi vakfeden kimse, belirli bir kimseyi vakfın nezâreti (nâzırlığı) için şart koşabilir. Vakfın gelirinin, belirli bir yöne harcanmasının gerektiğini şart koşabilir. Yine bu harcamada belirli vasıfları şart koşabilir."[\[4\]](#)

Kısaca söylemek gerekirse, vakfın başka bir şeye aktarılması veya vakfedenin şartını değiştirmek câiz değildir. Ancak zikredilen yöne vakfedilen vakıftan bir fayda elde etmek mümkün değilse, bu takdirde vakfı başka bir şeye aktarmak câiz olur.

Bu konuda (140176) nolu sorunun cevabına bakabilirsiniz.

Buna göre -daha önce de zikredildiği üzere- Kur'an ve sünnetin delâlet ettiği naslar gereğince, ninenizin şartına göre hareket etmeniz gerekir.

Vakfın başka bir şeye aktarılmasına veya şartın değiştirilmesine câiz diyen âlimler bile bu durumun, vakıf için daha uygun olması ve ondan daha mükemmel faydalanma hâlini kasetmişlerdir.

Burada ninenizin vakıf talebini geçersiz kılmak ve onu tamamen ortadan kaldırmak istemenizde ise, hiçbir maslahat yoktur.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Munecid

---

[1] Tevbe Sûresi: 18

[2] Buhârî, hadis no:450. Müslim, hadis no: 533

[3] `Zâdu'l-Mustekni"

[4] "Zâdu'l-Mustekni' Şerhi"